

Explosia má sto let

Když v roce 1918 vznikla Československá republika, během krátké doby se ocitla v řadě malých i větších konfliktů. Musela umravnit domácí Němce, vyhnat ze Slovenska maďarská vojska a vedla také malou válku s Poláky. Velmi rychle se ukázalo, že vznikající stát, byť nikoli velký, potřebuje mít silný domácí zbrojní průmysl. K tomu patří také výroba střelného prachu a výbušnin.

Významnou roli při vzniku továrny sehrál politik agrární strany František Udržal (1866–1938)

Mezi Pardubicemi a menším městem Lázně Bohdaneč bývaly v minulosti pole a lesy. Vlastně tam jsou dodnes. Ovšem bývaly zde také rybníky, které v 19. století vysušili a zřídili na nich dvůr Semtín. Když se hledalo místo, kam nová republika umístí výrobu střelného prachu a výbušnin, možnost byla řada, ale nakonec bylo vybráno rovinnaté Pardubicko, nalézající se hluboko v českém vnitrozemí.

Zde se nepochybně uplatnil lobbying Františka Udržala z blízké Dolní Rovně. Dlouholetý poslanec vídeňské říšské

rady měl vztah k armádě. Říkalo se, že jako jeden z mála českých politiků byl na vojně. V letech 1921–1925 a 1926–1929 byl ministrem národní obrany a v letech 1929–1932 předsedou vlády... Na svůj kraj nezapomínal. A právě v době, která nás zajímá, se v Pardubicích v rámci pozemkové reformy rozprodával velkostatek. Znamenalo to, že se nová výbušninářská firma nemusela handrkovat se stovkami majitelů malých políček, ale koupila (lacio) velký kus země.

Obecní kronika Pardubic uvádí, že 23. března 1920 byla v zasedací síni Živnostenské banky v Praze ustavena na valné hromadě Československá akciová továrna na látky výbušné (pro průmysl i vojsko) s počátečním kapitálem 15 000 000 korun. Jedním z podílníků této společnosti byl i československý stát, jenž si tak hodlal firmu hlídat a hlídá si ji dodnes. Předsedou představenstva byl zvolen právě František Udržal, tehdy místopředseda Národního shromáždění. Jelikož soukromý kapitál ve firmě byl zahraniční (přinesl nepochybně know how), jeho náměstkem se stal James Smith za firmu Explosives Trades Limited v Londýně. Společnost vykoupila pozemky dvora Semtína. Rozpočet na stavbu továrny, která až později dostala název Explosia, činil 40 milionů korun. K závodu se stavěla železniční kolej z nedalekých Rosic nad Labem a výroba začala v roce 1921.

Explosia a v její blízkosti vznikající další chemické závody se staly velkým zaměstnavatelem, kde se i za hospodářské krize v letech 1929–1933 dobře

Explosia a.s. zaručuje, že každé vyrobené množství prachu bude vykazovat požadované rychlostní a tlakové charakteristiky. Je toho dosahováno tím, že prachy jsou během výroby podrobovány přísným kontrolním zkouškám, které sledují kvalitu rozhodujících fyzikálních parametrů prachu (rozměry, množství, hustota, obsah vody), chemických vlastností (složení, popel, stabilita) a samozřejmě balistické vlastnosti. Balistické testy jsou prováděny s využitím moderní přístrojové techniky umožňující sledovat průběh výstřelu a jeho charakteristiky. Důležité balistické charakteristiky jsou stanovovány po 24hodinové temperaci prachu za předepsaných teplot. Prach je pro tyto zkoušky laborován při relativní vlhkosti okolního vzduchu 60 ± 5 %.

(ze stránek <https://explosia.cz/produkty/streliviny/>)

platilo. Nezasťírejme ani, že čas od času tam došlo i k nějakému tomu výbuchu. To bohužel k výrobě střelného prachu a výbušnin patří. Proto továrnu chrání svatá Barbora, patronka dělostřelců. Najdete ji i na budově ředitelství a také na střelnici.

V továrně

Tiskový mluvčí Explosie Martin Vencel mne pozval k návštěvě jinak přísně střeženého areálu Explosie právě v souvislosti s oslavami sta let firmy. Explosia je dnes akciová společnost, kterou sto procentně vlastní stát, a pracuje ve stále stejném areálu mezi Pardubicemi a Lázněmi Bohdaneč.

Na vrátnici nebo recepci vás zkontrolují a především dbají na to, aby se do areálu nedostaly zbraně, zápalky, zapalovače

